

EPSU vyzýva na odmietnutie CETA, pretože je to zlá dohoda pre občanov

Rozsiahla obchodná dohoda medzi Európskou úniou a Kanadou, o ktorej hrozí, že má prejsť už tento rok, sa šeptom šíria jej ďalekosiahle dôsledky pre práva zamestnancov, verejné služby a demokraciu ako celok. Komplexná hospodárska a obchodná dohoda, tiež známa ako CETA¹, skĺzla pod radary médií a verejnosti a to napriek množstvu polemík, ktoré obklopujú jej podrobnosti. Často zatienená obchodnými rokovaniami, ktoré v súčasnej dobe prebiehajú medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi v rámci Transatlantického obchodného a investičného partnerstva (TTIP²), bol význam CETA do značnej miery podceňovaný.

EPSU chce toto zmeniť. Na rozdiel od TTIP, text CETA bol už uzavretý. Ďalšie zasadnutie Európskej Rady ministrov obchodu, naplánované na 5. júla 2016, pravdepodobne povolí podpísanie CETA, s oficiálnym podpisovým ceremoniálom, plánovaným na október tohto roka. S podrobnejšími detailmi, dnes zverejnenými, je jasné, že dohoda medzi EÚ a Kanadou nie je dobrá dohoda, a navyše nastaví nepríjemný precedens pre budúce obchodné dohody - vrátane TTIP.

Zhrnuli sme tieto obavy do šiestich hlavných bodov.

1. **Verejné služby sú zahrnuté v CETA.** Európsky parlament nedávno s určitou odporúčať Komisií, že verejné služby by mali byť vylúčené v plnom rozsahu z bilaterálnych obchodných dohôd, a to bez ohľadu na to, ako sú tieto služby financované a organizované. Napriek tomu zlátanina ochráni pre verejné služby, ktoré ponúka CETA, neplní svoju úlohu. Nie menej ako 11 členských štátov EÚ sa zaviazalo k **dlhodobej starostlivosti**, ako je ústavná starostlivosť o seniorov, v CETA. Tieto záväzky by mohli stať v ceste opatreniam na ochranu zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti proti stratégií tunelovania finančných investorov, ktoré viedli ku kolapsu, napríklad Southern Cross³ vo Veľkej Británii.

---

¹ **CETA** - Komplexná hospodárska a obchodná dohoda;
http://en.wikipedia.org/wiki/Comprehensive_Economic_and_Trade_Agreement

² **TTIP** - Transatlantický obchod a investičné partnerstvo;
http://en.wikipedia.org/wiki/Transatlantic_Trade_and_Investment_Partnership

³ **Southern Cross Healthcare (Group plc)** bol súkromný poskytovateľ služieb zdravotnej a sociálnej starostlivosti, predovšetkým prostredníctvom poskytovania opatrovateľských centier pre seniorov a niektorých mladších ľudí. Táto skupina bola najväčším poskytovateľom opatrovateľských domov a dlhodobých lôžok starostlivosti v Spojenom kráľovstve, ktoré pôsobili pre viac ako 750 domov s opatrovateľskou službou, 37.000 lôžok a zamestnával okolo 41.000 zamestnancov. V nadväznosti na rýchly rozvoj financovaný z predaja lízingu

2. **CETA je prvá dohoda EÚ s prístupom "negatívnym zoznamom" k záväzkom a službám.** To znamená, že všetky služby budú podliehať liberalizácii trhu, pokiaľ nie je stanovená explicitná výnimka, a predstavuje radikálny odklon od pozitívnych zoznamov - kedy sú služby odovzdané jedna po druhej - predtým použité v obchodných dohodách EÚ. Prístup negatívneho zoznamu tak rozširuje rozsah obchodných dohôd a sťažuje predvídanie a reguláciu nových služieb, ktoré sa objavia v budúcnosti.

Okrem toho, zahrnutia mechanizmu "**stabilizácie**" a "**západky**" v CETA budú synchronizované v súčasných a budúcich liberalizáciách, takže obmedzujú budúce úsilie vlády o rozšírenie regulácie alebo opätovné znárodnenie služby. To by platilo, aj keď už v minulosti sa ukázalo, že liberalizácia je zlyhaním a keď je vo verejnom záujme, aby služby boli späť vo verejnom vlastníctve. Takéto ustanovenia potlačujú rozvoj dobrej verejnej správy a miestnej zodpovednosti, najmä pre miestne a regionálne samosprávy. Európsky parlament odmietol vo svojich odporúčaníach v Zmluve o obchode so službami (Tisa⁴) použitie stabilizačných a západkových doložiek práve preto, že podkopávajú demokratické procesy a zodpovednosť.

3. **CETA prísne obmedzuje použitie povinností univerzálnej služby** v odvetví pôšt a komunikácií. Tieto povinnosti zaručujú občanom univerzálny prístup k základným službám za dostupné ceny. CETA tiež obmedzuje slobodu verejných služieb na výrobu a distribúciu energie v súlade s cieľmi verejného záujmu, napríklad prostredníctvom podpory obnoviteľných zdrojov energie na boj proti zmene klímy. Veľmi málo členských štátov si výslovne vyhradilo právo prijať určité opatrenia s ohľadom na výrobu elektrickej energie.
4. **CETA obsahuje ďalekosiahle ustanovenia o ochrane investícií.** Kým prepracovaný CETA mechanizmus ochrany investorov (Systém Investičného súdu - alebo ICS) predstavuje zlepšenie toxického a veľmi kritizovaného riešenia sporov Investor - štát (ISDS⁵), to však napriek tomu nespĺňa označenie. Pod ICS budú investorom aj naďalej udelené osobitné práva nad ostatnými skupinami v spoločnosti, aby žalovali vlády pre politiky, ktoré ohrozujú ich zisky. Toto právo bude platiť aj pre mnoho amerických spoločností, ktoré operujú v Kanade. Predchádzajúce pokusy regulovať verejné služby už boli terčom ISDS pohľadávok súkromných poskytovateľov, a CETA hrozí, že tento trend bude pokračovať - stanovenie odvetví, vrátane vzdelania, vody, zdravia, sociálnej starostlivosti a dôchodkov zraniteľnejším voči všetkým druhom útokov investorov.
5. **CETA je slabá v oblasti ľudských práv, vrátane práv pracujúcich.** V CETA chýba akékoľvek ustanovenie, ktoré hovorí, že dodržiavanie ľudských práv je základným prvkom dohody. Takisto nezahŕňa záväzné a vymáhateľné opatrenia, aby zabezpečili, že základné pracovné normy Medzinárodnej organizácie práce budú rešpektované vo svojej kapitole o trvalo udržateľnom rozvoji. Okrem toho ustanovenia pre verejné obstarávanie v CETA nezahŕňajú

---

svojich domovov, jej akcie klesli 98% od začiatku roka 2008 do začiatku roka 2011, čo znížilo jej trhovú hodnotu. Nastala kríza, viac informácií tu:

[https://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=https://en.wikipedia.org/wiki/Southern_Cross_Healthcare_\(United_Kingdom\)&prev=search](https://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=https://en.wikipedia.org/wiki/Southern_Cross_Healthcare_(United_Kingdom)&prev=search)

⁴ TISA - Obchod vo verejných službách; <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/tisa/>
<http://www.epsu.org/IMG/pdf/Thomas-Fritz-Public-Services-in-FTAs-Vienna-15-Jan-2015.pdf>

⁵ ISDS = Mechanizmus riešenia sporov na úrovni štát-investor; http://en.wikipedia.org/wiki/Investor-state_dispute_settlement ; viac info tu: <http://www.euractiv.sk/ttip/clanok/europska-verejnost-odmieta-isds-komisia-sa-ho-vzdat-nychce-023292>

povinnosť dodržiavať pracovné a environmentálne štandardy, ani podporovať používanie sociálnych a environmentálnych kritérií pri zadávaní verejných zákaziek.

Európska komisia sa snaží odsunúť tieto obavy, opakovaním minulých tvrdení, že "osvedčené" metódy EÚ pre ochranu verejných služieb v obchodných dohód nezaznamenali žiadne významné problémy za posledných 20 rokov. Ale CETA nie je to isté ako predchádzajúce obchodné dohody. Obsahuje rad nových ustanovení, ktoré menia rovnováhu ochrany verejných služieb a vyvoláva znepokojujúce tvrdenie, že EÚ už nemá nič spoločné s verejnými službami; že každá z nich je k dispozícii pre zahraničných investorov ako si členské štáty želajú. EPSU sa nepostaví za toto a bude sa snažiť, aby sa zabránilo tejto zlej dohode v zastúpení našich členov a pre ochranu kvality verejných služieb ako celku.

Preklad: Mgr. Ľudmila Pazderová, Medzinárodná činnosť a projekty SOZ ZaSS, 16.6.2016